

Eraadooniya Kirssuwa

Leveled

Eraadooniya Kirssuwa

Kiflee 4

Saaminttay 24

Leveled

Ha gujo nabbabo maxaafay Yuu Essi Eyidiyappe (USAID) beettida miishshaa maaduwan Seev Ze Chiddirenee (Save the Children), Luxettaa Moconaynne Tohossa Dalgga Manttiya Luxettaa Beeroy issippe hashetin giigidi attamettidaagaa.

2009 M.L.

The CC By license lets others distribute, adjust, and build upon this work, for free or commercially, as long as credit is given to the original creation. However, any changes from the original must be indicated.

For more info please refer: <https://creativecommons.org/licenses/>

Shemppuwa 1: Maratu Kaassaa

Aaway karen uttidi eraadooniya ezggiiddi de'ees. A miyyiyan qassi Malanchcha uttada nabbabawusu. Eraadoniyan issi qantta kirssoy aadhhiiddi de'ees. Ha kirssuwa huuphe yohoy “Naa”u Marata” gees. Kirssuwa ezgganawu Malanchchi aaway eraadony cenggurssaa xoqqu oottiis.

Eraadoniyan issi yelaga na'iya kirssuwa kaalliya maaran odiyogaa doommaasu: Issitoo genessaanne maahiya marati dembban buraaqiiddi kaa'oosona. Issoy yedetti oyqqikko haray qassi zaaridi yedettidi oyqqees. Issoy issuwa oyqqikko yedissana giidi gondderettiiddinne dafettiiddi pe'igoosona.

Naa"aykka kaassaa keehi dosiyo gishshawu issitoo issitoo namisaakka dogiigoosona.

Yaanishin issitoo eti kaassan banttana balidaashin sa'ay keehi qammi aggiis. Yaatin naa"aykka wontto gayttanawu giidi wottaa juujiigidosona. Genessaa mariyakka ba aaway de'iyo maataa giddokko woxxa aggaasu. Eta naa"aa keettaykka dumma dumma ginaara de'ees. Maaheti de'iyo mittaanne woraa gidдон gidiyo wode genessati qassi addussa maataa gidдон de'oosona.

Maahiya ba na'ay yeennan gam"oogawu keehi un"ettaasu. I na'ay kase hagaadan qamissidi erenna. Away wullennan poo'o soo simmeesishin hachchi keehi qammissiis. Maahiya zagokko xeellaydda issitoo uttawusu issitoo eqqawusu. Yaanishin I na'ay sheenuqqiiddi woraa giddoora puttu giis. Maahiyakka keehippe yiillotida aybissi qamissadii gaada palabaa kessaasu.

Maahee maraykka kokkoriiddi, “Taani genesseera kaa'aydda gam"aas,” giis. Iira kaa'ishin sa'ay

qoppennan qammi aggiis. Naa" antto qamissikke hachchi mooraas giidi kokkorriidi maarana mala oychchiis. Hegaa siyidosaarakka yiilluwa eexxidoogaa aggannee miichchaa wodhdha aggaasu. Aybissi miiccidaakko eribeenna na'ay yaa haa xeellidi miichchiyabaa koyiyogaa doommiis.

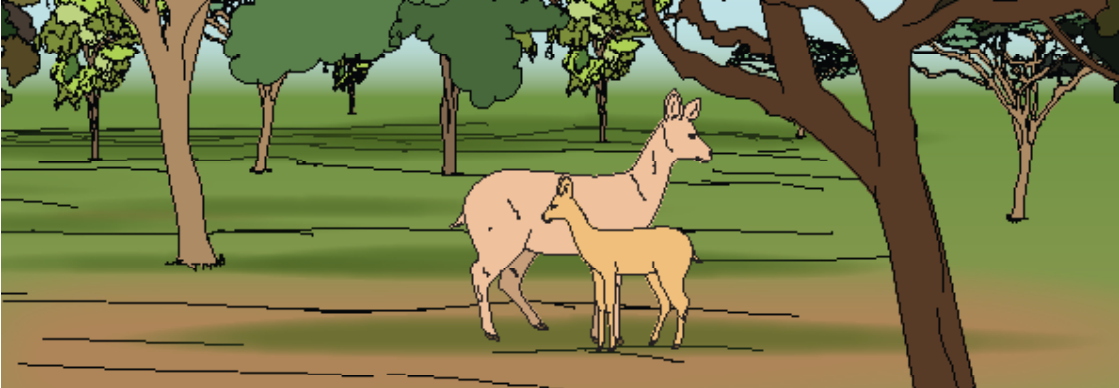
Maahiyakka, “Genessaa aggada soo yaadii?” gaada maalaalettada oychchaasu. Yaatin na'ay, “Nuuni naa"ay keehi dosetteettes. Issippe qoomettidi kaa'iiddi pe'igeettes,” giis, ba ayeessi yiilloy wodhdhido gishshawu ufayttiiddi. A miiccidoogee eti kaa'iiddi pe'ido gishshawu gidenna. Maahiyo keehi miichchidaagee harabaa gidiyogaa mara maahee eribeenna.

Aayyiyakka bana miichchidabaa odaasu. “Ta na'awu hegee nuussi qumattennee. Ubba keehi mal"o quma. Nuuni haggaa wora gidдон koyyidi pe'iyoy eta malaa demmana giidi gidennee! Eta ashoy qassi keehi mal"ees,” gaasu maahiya cuchchaa mittaydda. I mara maahee aggidi yiidoogee aayyiyo keehi michchiis.

Hachchi attidoogee michchido maahiya, “Wodiyara baada hachchiigaadan kaa'ishin taani gakkada oyqqana. Yaatidi wontto genessee ashuwa xiixxidi maana. Hegaa ne erabeennaagawu nena hachchi aybanne giikke. Gidikkonne wontto taani odobaa polana koshshees,” gaada ba giddo gelissa qoommin issippe xiskkiigidosona.

Mara maahiyawu xiskkoy yeennan ixxiis. A aayyiya qoommidogee meego giyobi A giddo gelenna. Aayyiya odidobay huuphiyan awu simerettees. Taani hachchi gakkanawu ta qumaa erennan de'iyanaa giidi barkka maalaalettiis. Gidikkonne qassi heгаа keenaa siiqettiya laggeta gidiichchi makkin waatada aattada immoo giyo oyshankka un"etti uttiis. Ta aayyiyakka taani namisettenna mala gaada hanawus giidi qoppiis.

I heгаа qoppishin aybakko eta miyyiyan mittaa tashiya qaattin aayyiya pirada denddaagaasu. Denddaara yaa haa xeellin aybinne bayinnaagaa shaakkada simmin guyye qoomettidi xiskkiigidosona. Mara maahee ha wontta qofaa maacibeenna. Genessaa efidi bessanaa agganaa dentteesinne wottees.

Shemppuwa 2: Genessaa Mariyo

Baassinne Malanchcha wanttaasaappe ha eraadoniyan aadhdhiya kirssuwa wudidi ezggiiddi de'oosona. Malanchcha nabbabiyogaa essada genessiyo aattidi immiya aggiya erana koyaasu. Waani wuriyakko eranawu ba dawutaraa kammada ezggyogaa doommaasu. Yaanishin, “Qantta erissuwa sissi makkin kirssuwa wurssettaa ezggeeta,” gaasu issi maccaara kirssuwa essada.

Yaatin naa"aykka yiillotidosona. Genessaa mariya soo gakkidoogaa aggadoogaa Malanchcha erana koyaasu. Aawaykka, “Hegaa simi erissuwappe simmidi erana gidokkonnii?” Erissoykka issi biittawu keehi koshshiyo gishshataassattenne aattiyoy,” giidi Malanchchissi zore malaa immiis. Erissoykka sheeshshay shaafaanne

pulttuwa moorena mala sheeshsha keettaa
go'ettana mala hassayissiyagaa. Ixxikko harggiyan
eesuwan oyqgettana danddayiyogaa qonccissees.

Yaanishin eraadoonee erissuwa wurssi makkidi yettaa
yeddi aggiis. “Ha ha! ta aawawu ha wontta doommido
kirssuwa polennan aggana haniyonaayyee?” gaada
hirggada oychchaasu. Eti kirssoy doommes giishin
yettay doommin attennan aggenna giidi siriyogaa
doommidosona.

Yaanishin yettay wurin wontta erissuwa aattida
na'iya yaada “Kirssuwa wontta essido sohuwappe
doommana”, gaasu. Yaatin aawaynne na'iya issoy
issuwa uyfayssan xeellidi ezgganawu banttana
giigissidosona. Malanchcha yettay yiin attiis gaada
nabbabana haniyara guyye zaarada ba dawutaraa
wottaasu.

Kirssoykka eqqido sohuwappe doommiis. Genessaa
mariya soo gakkiyo wode I aawaykka maaheegaadan
keehi un"etti uttiis. Genessay ta na'iyo hannoodee

miichchidosona giidi keehippe kayyottiyogaa doommiis. Yaanishin genessaa mariya wottaa sarri gaydda maata giddoora puttu gaasu.

Yaanin genessay gam"iininne A saro gakkidoogawu keehi ufayttiis. Yaatidi, “Ta na'ee nuna daroti koyiyogaa erikkii, waana sa'aa qamissay? Kase neero kaa'ada qammennan yaasashin hachchi waanadii?” giidi oychchiis. Genessa mariyakka woxxaydda yiidoogee keehi daafurssin guuttaa shemppana koyyaasu.

Guuttaa shemppa ekkidaara ba aawaassi mulebaa odiyogaa doommaasu. I aawaykka kase O aybissi gam"adii giidi oychchi erenna gaasoykka kase muletookka qamissennan soo gakkiiyo gishshaassa. “Ta aawawu taani qamissidoogawu atto ga; naa"antto qamissikke,” gaasu. Genessa maree bollan maahee maray puuzidoogee guutta suuttay bollan de'ees. Aaway hegaa be'idaagee, “Ta na'ee waanadii?” giidi oychchiis.

Mariyakka, “Maahee maraara kaa'ishin cugunttay tana puuziis. Yaani kaa'ishin tana puuzidobi erettibeenna,” gaasu. Eti naa"ay kaa'shin maahee maraa cugunttay genessiyo oyqqana giidi woxxishin daro sohuwan puuziis. He puuzido sohoy qassi ha'i gam"iiddi seelliyogaa doommiis.

Maahee maraa giishin siyida genessay dagaman dozhzhu giis. “Woygay? Woygay? Maahiya maraa gaadii gabeykkii?” giidi genessay dagaman oyichchiis. Na'iya haggaa keena dagamissiyaba haasayidanaa gaada qoppiyogaa doommaasu. “Ubbatookka aara maahee maraara kaa'aysttennee,” gaada woni dagammida genessaa dagamaa yaa gujjaasu.

Genessaykka, “Ta na'ee hachchi attadasa. Hegeetussi nuuni qumattennee. Hegaa gishshawu nuna demmikko aggi adhdhokkona. Nuna woridi nu suutta xunxxidi nu ashuwakka moosona. Hegaa gishshawu nena ashshidaagaa galatada naa"antto eti de'iyoo heeraakka shiiqoppa,” giidi qoommi zoriis. Akka ba aawaa zoriyan keehi maayettin issippe qoomettidi xiskkiigidosona.

Shemppuwa 3: Kaalliya Gallassaa

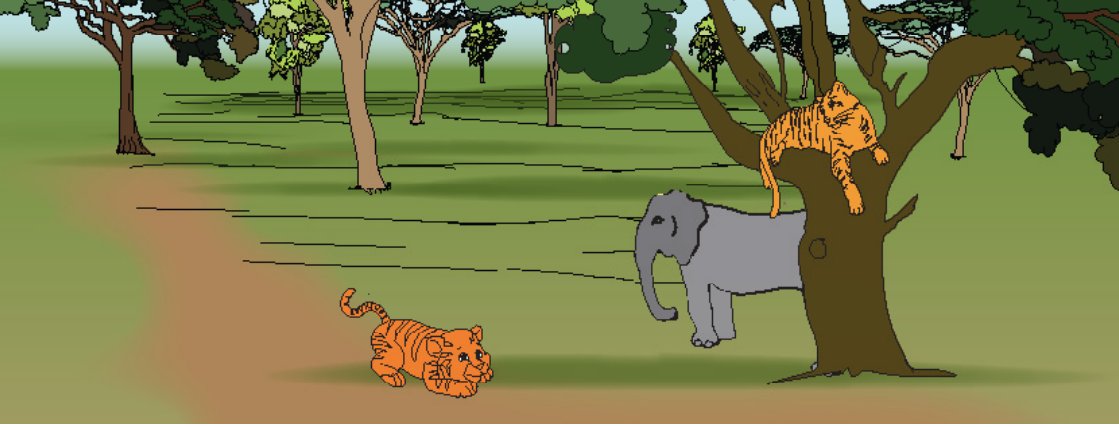
Kaalliya gallassi maahiya genessiyo miyogaa qoppawus. I mariyo xalaala gidennan eti de'iyo heeraa biidi cora genessaa oyqqanawu halchchaasu. Yaatidaara guuran denddada ba na'aa ekkada buussaa doommaasu. Eti kaa'iyo heeraa gakkada ba na'aa sinttawu yeddada A mittaa huuphiyan qosettaasu.

Maahee maray kase issippe kaa'iyo dembban eqqidi genessaa mariyo naagees. Guuraasappe naagin naagin yiya oonne beettenna. Maahiyakka

mittaa bollan uttada ayfee liphennan duge duge xeellawusu. Naagin naagin xayin maahiya mittaa xeeraappe laawayidda wodhdhaasu. Tumu be'idoy genessakkonne harabakkonne oyhhchanawu ba na'aa xeesaasu.

Maraykka, “Genessa gidiyogaa taani erays. Akka ba sunntaa genessa mariyo gaada odin eraas. Eti wottawu gooba gidiyogaanne eta bollay qassi oyqqiyo wode keehi lo'iyogaa ubbaa erays,” giidi genessa gidiyogaa odiis. “Ane yaatikko guutta naagiiddi hara miyobaa koyyana baana. Namisaykka doommiiddi de'ees,” gaada wontta mittaa xeeraa simmada kiyaasu.

Gallassaa muliya naagin naagin xayin soo simmidosona. Genessiya kase atta erukko. Guuran yiidi kaa'idi pe'oosona. Namisiyo wodekka woxxi soo bi miidi guyye simmoosona. Hegaappe simmidikka guuppiiddinne issoy issuwa yedettii kaa'iiddi pe'igoosona.

Shemppuwa 4: Oonee Yiiday?

Guuran maahiyanne I maray zinogaadan kiyidi naagiyogaa doommidosona. Maahiyakka mittaa xeeran uttada naagawusu. Maahe maraykka dembban barkki woxxi woxxi kaa'iiddi de'ees. Hachchikka yiidabi oonne baa. Genessa giyobi heeraanne shiiqibeenna. Yaatin geelladan soo bin genessiya ba soo asawu odennan aggucco giidikka qoppidosona.

Yaanishin danggarssay loddan hemettiiddi yiyagaa maahiya mittaa huuphiyan uttada be'aasu.

“Genessiyo naagishin baa danggarssay yiichchiis,” giida maahiya eesuwan mittaappe wodhdhiyogaa doommaasu. Ta na'aa yedhdhidi worana giida maahiya pirada sa'an wodhdhaasu.

Yaatidaara ba na'aa happi ootta ekkada eesuwan mittaa bolla kiyaagaasu. Mittaa xeeraa ba xugunttan cadda caddada issi kuttan pude g akkaagasu. Xeeran ba na'aara uttidi xeelliyogaa doommidosona. Eti xeellishin danggarssay loddan yashshiya hanotan hemettiiddi yees.

Danggarssay eti de'iyoy sohuwa yiidi kuwan guuttaa eqqiis. Guutta wodiya eqqi simmida maahee do'oy de'iyoy mittaara diishettiyogaa doommiis. Eti uttido mittay yaa haa qaaxxidi me'ana haniigiis. Yaatin maahiya ba shemppuwawu mittaa bari xugunttan caddada ba maraa qassi kunddenna mala morggiyan sa'ada mittaa baqqa oyqqaasu. Sa'an kunddikko danggarssay ba gediyan yedhdhdidi woranawu de'ees gaada maahiya keehi hirggaasu.

Yaanishin genessay bari mareera bantta keettaa aggidi biyageeta maahiya be'aasu. Maaheti issi galla koyyidi demmiyogee attenna giidi genessati heeraa laammanawu koyidosona. Maahiya wodhdhada oyqqenna mala danggarssay hachchi

etakka aggiyaba milatenna. Ha sohuwa gakkishin eraadoonee, “Wontta erissuwa zaaridi aattana,” giidi naa” anttuwa sissiyogaa doommiis.

Baassinne Malanchcha kirssuwan keehi wudi utto gishshawu qanxxettana mala koyibookkona. Eta qofaadan gidiyakko issi kuttan kirssuwa ezggidi wurssiyakko ixokkona. Gidikonne eraadoonee qassi dere asawu dumma dumma naqaashaa gattiyo gishshawu gidduwan gidduwan hegaadan erissuwanne naqaashata immees.

Hegge qassi dere asaa keehi maaddees. Dumma dumma asaa qohana danddayiyabati merettiyo wode etappe asay naagettana mala ogiya bessoosona. Asawu gelibennabi woykko oychchana koyiyobi de'ikkokka oyshshaa ekkidi gamma zaaruwa koyyi demmidi shiishshoosona. Hegaa xalaala gidennan eraadoonee cora maaduwa immiyoge etassi keehi qoncce. Hegaa gishshawu ay keenanne kirssuwa dosikkokka koshshiya naqaashaa ezgganawu ixokkona.

Shemppuwa 5: Wurssettaa

Eraadonee erissuwa sissi makkidi kirssuwa zaaridi shiishshees giidi naagoosona. Malanachcha genessaa mariya meetettenna mala koyyaasu. “Genessaa mariya guyye simmada beennaadan biikko maahiya issi kuttan baara aggana; Hegaa xalaala gidennan I aawakka yeddukk,” gaasu.

Aawaykka, “Genessati maahiya yaada meenna mala baqatiiddi de'oosonattennee. Ta qofaadan gidikko hara sohuwa eesuwan eesuwan hemettidi biichchana koshshees. Maahiyanne I maray hachchi danggarssaappe attona,” giis. Naa"aykka maahiyanne I maray waanidaakko erana koyidosona. Genessayne A mariya baqatidi biidoogan naa"aykka

ufayttidosona. Danggarssay qassi genessati haakkidi baana gakkanaashin mittaa matappe kichchibeenna.

Eti heгаа haasayishin Malanchchi aayyiya gakka wodhdhaasu. Yaatidaara, “Eraadooniyan hagaadan intte hayttaa yeggidi ezggyobi aybee?” gaada oychchaasu. Akka eti ezggyobay lo'ikko ezggana koyidaba malatawus. Kase saaminttan Wolaytta Dichchaa toho kuwaasiya yamiya annaaciya eraadooniyan aadhdhiyo wode ezggaasu.

Malanchcha ba aayyiya oychchido oyshawu zaaruwa qanttann immmaasu. Eraadoonee kirssuwa wurssidaba milatees. Ha'i eraadoonee goshshaabaa odiiddi de'ees. Badalaa yafaran zeriyogee daro ayfiya demmanawu maaddiyogaa qonccissiiddi de'ees. Qonccissuwa immiyara qassi Wolaytta moottaa goshshaa eranchchiyo.

Malanchchi aayyiya eraadonee odiyogee yafaran zeriyo maaduwa gidiyo gishshawu ezgganawu eta matan uttaasu.

Meeziya

Kaalliya oyshata nabbabo miiriya/iyo dooridi issippe oottite. Issoy issuwa tololayuwa kaalliya oyshatu maaran yiggite.

1. Issi issi shemppuwa woysu daqiiqan cenggurssaa xoqqu oottada nabbabada wurssadii?
2. Mule shemppota woysu daqiiqan wurssada nabbabadii? Oonee ellellidi wurssiday?
3. Nabbabaydda woysu gamma gidenna ogiyan qaalata nabbabadii?
4. Dumma dumma eeshshawatu /mehetu haasayaa waatada milatissadii?
5. Mule mehetu haasayaa milatissadiiyye woykko dumma dumma mehetuugaa oottadii?

